

OŚWIADCZAĆ (34) *vb impf*

oświadczać (28), **oświadszać** (4), **oświaczać** (2); oświadczać *RejJóz, DiarDop, KrowObr* (2), *Leop, BibRadz* (4), *Mącz, RejPosWiecz², WujJudConf, SkarŻyw, NiemObr* (5), *ArtKanc* (3), *GrabowSet, WujNT* (4), *VotSzl*; oświadszać *KromRozm II, RejZwierc, RejPosRozpr, RejPosWstaw*; oświaczać *BudBib*; oświadczać : oświaczać *Calep* (1:1).

-dcz- (24), -dtz- (2), -też- (2).

o *jasne*; -wiad- (20), -wiad- (10); -wiad- *KromRozm II, KrowObr* (2), *Leop, RejPosWiecz², RejZwierc, WujJudConf, RejPosRozpr, RejPosWstaw, BudBib, WujNT* (4), *VotSzl*; -wiad- *Mącz, SkarŻyw, GrabowSet*; -wiad- : -wiad- *BibRadz* (3:1), *NiemObr* (1:4), *ArtKanc* (1:2).

inf oświadczać (1). ◇ *praes 1 sg* oświadczam (8). ◇ *3 sg* oświadcza (6). ◇ *1 pl* oświadczamy (3). ◇ *3 pl* oświadcza (2). ◇ *praet 3 sg m* oświadczał (1). ◇ *1 pl m pers -smy* oświadcza (1). ◇ *3 pl m pers* oświadcza (2). ◇ *con pl 3 m pers by* oświadcza (1). ◇ *part praes act* oświadcza (9).

Sł stp notuje, *Cn brak, Linde bez cytatu s.v. oświadczyć*.

1. *Publicznie oznajmiać coś, ogłaszać, objawiać, okazywać; testificari PolAnt, Calep, Vulg; contestare PolAnt, Vulg; protestari Mącz; attestari Calep* (31) : Protestor, Ofwiadcza/ yawno wżem czynię. *Mącz* 452d; *Testificor – Ofwiaczam. Calep* 1060b, 111b.

oświadczać co (14), [*kogo*]: *Iozeph oświadcza swą niewinność RejJóz* 14; *BibRadz Act* 8/25; *RejZwierc* 201v; *RejPosRozpr* b4; *Też naukę władzę oświadczaia Apoltołowie pańscy NiemObr* 11; *Ewanielią bowiem łczyrze/ y prawdziwie opowiadać nic innego nie iest/ iedno káiącym się grzechow łwoich/ á wierzącym w páná Chriftułá/ oświadczać z łálki BOżey odpufczenie grzechów NiemObr* 38, 35, 86; *ArtKanc* A13; *WujNT Act* 20/21; [*to łámo ná co pátrzem/ to łámo co w oczách práwie tu ná ziemi miełzkáiąc mamy/ łprawcę możnego/ gołpodarzá mądrego nam oświacza vkázuie. ArtHom* B2; *á tym łámym nie ledá iáko siłę/ mądrosć gołpodarzá łwego oświaczáia [gwiazdy] ArtHom* B2v]. *Cf oświadczać co w kim, w czym; Ze zdaniem*.

oświadczać co w kim, w czym (2): *RejPosWiecz²* 94v; [*O Wieczery Pańskieij*] *Przetoż tu w tey świętey łprawie oświadczaamy/ łpołeczność ktorą z iego [Pana] ciálem mamy ArtKanc* N7.

oświadczać komu (9): *DiarDop* 115; *Iac oświadczaam kaźdemu ktorý łłucha łłow prorocwá kfiąg tych BibRadz Apoc* 22/18; *RejZwierc* 201v; *NiemObr* 38, 86; *ArtKanc* N9v; *A gdy przyłzli z Mácedoniej Sylás y Tymotheułz/ nálegał łłowy Páweł/ ofwiadczaiać Zydom że Iefus iest Chriftułem. WujNT Act* 18/5, *Act* 20/21, *1.Thess* 4/6.

oświadczać przez kogo, przez co (2): *RejPosRozpr* b4; *Bo wlyzłtki dáry ktore ma/ z ciálem łwoim iuż nam dawa/ czyłtość, vłprawiedliwienie/ y grzechow odpufczenie/ y przez to nam też oświadcza/ iż też y w nas łám iuż miełzka. ArtKanc* N9v.

oświadczać kim, czym (3): *ále iż iuż zbáwienie mamy/ y iestelmy dobrym drzewem vtzynieni/ przeto vtzynkami oświadtzamy. KrowObr* 61; *RejPosWstaw* [41²]; *Niebá oświadczaia/ nowych gwiazd iáłnościa/ Anyeli łpiewaniem y wielką rádościa/ Pálterze/ lud prołty/ zbáwicielem znaia Przed łwym łtworzycielem/ łwierzeta padáia. A ia nędzny robak/ coć Pánie przynołze? GrabowSet* Kv.

oświadczać przed kim (3): Ofwiadtzam przed káżdym tżłowiekim [*Testificor ... omni homini PolAnt Gal 5/3*] / iż kto fię obrzeże/ łtawa fię powinowáty ku chowániu wżyłtkiego zakonu. *KrowObr 85. Cf* »oświadczać przed Panem«.

oświadczać o czym (1): Niemożec was świát miec w nienawiści/ álec mnie ma w nienawiści/ bo ia oświadczam o nim iż łpráwy iego łá złe. *BibRadz Ioann 7/7.*

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: to (2); *iż* (5), *że(c)* (4)] (9):

Gdyż zbáwićyel tłułczam pod podobyeńftwy mowił/ á ośwyadłfáyac iż táyemnicá yeft to co powyádał/ ták mowił/ Kto ma wíly ku łluchányu/ nychay łlucha. *KromRozm II ov; DiarDop 115; KrowObr 85; Przez Sylwaná brátá wam wiernego/ (mam zá to) krotkom piłá/ pilnie proszác y oświadczáiac/ żeć tá ieft prawdziwá łáłká Boża/ w ktorey łtoicie. Leop 1.Petr 5/12; BibRadz Ioann 7/7; WujJudConf 59; To tylko opowiadam/ y oświadczam/ iż [...] Oycowłkie wykłády/ mieyfcá v nas tákiego/ w tey rzeczy (iáko v X.K. máią) miec nie będą. NiemObr 93; ArtKanc N9v; WujNT Act 18/5.*

Zwroty: bibl. »oświaczając oświaczyć się« (1): á wżákże oświaczjłz fię (*marg*) Wł/ oświaczáiac oświaczjłz fię (-) [*contestando contestatus fueris*] ná nie/ y oznajmłz im práwo krolewłkie *BudBib 1.Reg 8/9.*

bibl. »oświadczać przed Panem« (2): Ty rzeczy przypominay/ oświadczáiac przed Pánem [*testificans coram Domino*] *BibRadz 2.Tim 2/14; WujNT 2.Tim 2/14.*

Szeregi: »oświadczać i obwoływać« (1): bo ná to wżięli [*Apostołowie*] zacną pieczęc ducha Boże^{go}/ áby idąc z Ewánielią po wżytkim świećie/ fundáment prawdziwy od Bogá záłożony/ oświadczáli y obwoływáli *NiemObr 35.*

»okazować i oświadczać« (1): A iáko záfię ten Pan Kryłtus w nas miełzkáiac/ to łwoie miełzkánie okázuie y ofwiadcza w nas *RejPosWiecz² 94v.*

»oświadczać i opowiedać« [*szyk 1:1*] (2): A ták oni oświadczáli y opowiedáli [*testificati et locuti*] łłowo Boże/ y zátym fię wrocili do Ieruzálem/ y w wielu miałteczkách Sámárytháńłkich Ewánielią opowiedáli. *BibRadz Act 8/25; NiemObr 93.*

»oznajmiać a oświadszać« (1): A przetho co Pan Kryłtus [...] w powłzechnym Kólciele łkrycie á w wmyłlech/ iáko ten kthory tylko łam wie táiemnice fercz ludzkich/ łpráwuie/ tho pozwirzchnie oznaymia á ofwiadłza przez łługi łwoie *RejPosRozpr b4.*

»oświadszać a pokazować« (1): Napirwey tedy o to fię łtárác máią rodzicy/ áby powinność pobożności łwoiey przeciwo Pánu Bogu záchowywáli/ á tę wftáwicznym á pilnym łłuchániem łłowá Bożego/ rozmowámi nabożnemi o Pánie Bodze y częłtemi modlitwámi ofwiadłzáli á pokazowáli. *RejPosWstaw [41²].*

»powiedać i oświadczać« (1): ábowiem fię Pan mści wżytkiego tego/ iákołmy wam y przedtym powiedáli/ y oświadczáli [*sicut praediximus vobis et testificati sumus*] *WujNT 1.Thess 4/6.*

2. Napominać [ze zdaniem dopełnieniowym] (2) :

oświadczać kogo przez co (1): prołzę ia [...] y oświadczam W.M. moich Milo: Pánów wżytkich/ przez łáłkę y ład miłego Páná BOgá/ [...] Abyłcie W. M. *coniunctis animis et viribus* [...] o lepłzym porzákdu [...] *ferio rádžili VotSzl A2v.*

oświadczać kim [= *przez kogo*] (1): Miał y pifarze iawne [*św. Wincenty*]/ ktoremi gdy niezgodne iednał/ ofwiadczał/ áby z gody nie tǎrgáli. *SkarŻyw* 309.

3. *Wzywać na świadka* [*komu co*] (1) : Tám święta páni głósem ku Pánu Bogu śwemu wołála/ poruczáiąc á ofwiadłzáiąc mu onę świętą niewinność swoię. *RejZwierc* 201v.

Synonimy: 1. *obwoływać, opowiadać, oznajmiać, powiedać*; 2. *napominać*.

Formacje współrdzenne cf **ŚWIADCZYĆ**.

Cf **OŚWIADCZANIE**

EW